

En mig any

Els kurds han tingut el privilegi (¿?) de rememorar en només mig any tots els seus esdeveniments històrics moderns. Tots els elements que han conformat la seua història han tornat a passar en poc més de 180 dies: la tradició de les grans potències, la matança a les mans dels iraquians i, ara, la matança a les mans dels turcs. Quan la setmana passada els turcs van envair l'Iraq per perseguir els guerrillers del Kurdistan, es va tancar de nou el cercle sobre aquest poble iranià.

Sempre ha estat evident que als occidentals els interessava un rave la sort dels kurds i que només van reaccionar quan les imatges televisives van escalfar l'ambient. I era evident que tan aviat com pogueren se'n desentendrien. Però potser ha estat un poquet massa prompte.

Perquè ¿on estaven les "alguna cosa més que els ulls i orelles" a l'hora de l'atac turc? Una de dos: o aquestes "algunes coses més que ulls i orelles" eren una fantasmada adreçada al consum mediàtic d'Occident o, hauríem de convenir-ho així, la mort és dolenta si ve de Saddam Hussein, però no si ve de Turgut Ozal. La mort és assassina si ve de l'Iraq, però no si ve de Turquia.

Imagine, però, que als kurds tant se'ls dona d'on vinga. És cert que van fer el borinot durant la guerra. Que no es van posar del bàndol que els tocava, mentre els to-

cava, i que s'hi van posar quan ja no els tocava. Però ¿justifica això alguna cosa?

Al principi de la guerra, quan Turquia va entrar en el conflicte, vaig escriure que els turcs no fan mai una cosa d'aquestes debades. Van participar en la guerra de Corea perquè així pensaven que podrien entrar a l'OTAN (com va passar) i —creia jo— s'apuntaven a aquesta guerra potser per forçar la seua entrada a la CEE i, segur, que per intentar conquerir una part del nord de l'Iraq. La por a la descomposició de l'estat mesopotàmic i a les conseqüències d'aquesta descomposició ho van frenar.

Però ara ha aconseguit el silenci a una operació militar contra els kurds que no hauria pogut fer amb el Saddam de preguerra al poder i que, en qualsevol cas, li hauria costat una important advertència en un altre moment.

No crec que siga necessari recordar que el major nombre de kurds viuen a Turquia. Que fins fa mesos era prohibit parlar el kurd, inclús en privat, i que, fins i tot, la paraula *kurd* era inexistent. Els kurds, per als turcs, són simplement "turcs de les muntanyes". Uns *turcs* que, curiosament, poden ser abatuts a trets sense més complicacions.

Vicent Partal

El Perú comença a fer els comptes

Després dels sis anys de desastrosos del govern d'Alan García, Dick Turpin de l'economia llatinoamericana, el Perú es troba en les acaballes. La inflació ha estat dominada mitjançant sensibles descensos del nivell de vida. La idea peregrina d'Alan García: suspendre el pagament dels interessos i el principal dels deutes externs ha dut al país a la fallida absoluta amb un deute a tercers països i a organismes internacionals que supera els 22.000 milions de dòlars. El govern de Fujimori ha entès que el camí d'Alan García era tan perillós com el Sendero Luminoso i ha entrat en negociacions amb el Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial de Reconstruccions i Desenvolupament, sense oblidar-se del Cercle de París perquè el Perú pugui entrar de nou en el recompte de les nacions normals.

Els ministres de Fujimori han elaborat, en col.laboració amb el FMI. Un pla d'estabilització que accentués el retorn a l'economia de mercat i que facilités l'arribada de diner *freu* és important perquè amb el pagament dels interessos endarrerits les noves entrades de capital no es produiran fins a finals de l'any 1992.

El programa estabilitzador comprèn la retirada del sector públic d'un gran nombre de sectors de l'economia, amb un volum de vendes no inferior als 2.000 milions de dòlars. Les quantitats que es manegen, en la in-

dústria siderúrgica i en la petroliera superen el volum disponible d'estalvi peruà, i per això es preveu una crida al capital estranger.

En poques paraules, l'home del suposat *miracle japonès*, el peruà Fujimori, ha fet tot el possible perquè una nació més d'Iberoamèrica s'incorpori al concert del món civilitzat basat en el respecte i en el perfeccionament de l'economia de mercat.

Fabià Estapé

